

Zekâtı Allah yoluna sarf etmek

“İman ve Kur’ân hizmeti veren merkez ve birimlere zekât verilir mi?”

Kur’ân’da zekât verilecek sekiz sınıftan özellikle bir tanesi, konusu itibariyle doğrudan İslâm’ın yayılması, imanın tebliği ve Kur’ân hizmetleri ile ilgili alanları kapsar. Bu sınıf Kur’ân’da sekiz sınıfın içinde “fîsebîlillâh” terimiyle ifade edilir.

Fîsebîlillâh, ‘Allah yolunda’ demektir: İ’lây-ı kelimetullah için, yani Allah’ın adını yükseltmek ve tanıtmak için, Allah’ın dinini tebliğ etmek için, Allah’ın kitabını öğretmek için, Allah’ın kitabında öğretilen iman hakikatlerini anlatmak için cihâd edenler sınıfını kapsar. Bu beyanla Kur’ân, Allah yolunda çalışan ve Allah’ın adını yükseltmek için cihad eden tüm hizmet birimlerinin zekâtla desteklenmesini emrediyor. Zaman değişir, araç ve gereç değişir; ama gâye değişmez. Öyle ki, dün cihad malzemesi kılıç ve kalkan iken; günümüzde bunların yerini kitap, kalem ve değişik hizmet donanımı almıştır. Binaenaleyh, Allah’ın adını âlemlere tebliğ etmek, tevhid kelimesini asrın anladığı dilde ispat ve ilân etmek, iman hakikatlerini yaymak ve neşretmek, Kur’ân’ın sönmez ve söndürülmez bir nur olduğunu hikmet diliyle cihana duyurmak, iyilikleri emretmek, kötülüklerden sakındırmak gibi alanlardan birini veya bir kaçını yürütmeyi görev bilmiş hizmet birimlerinin arsa, bina, araç-gereç vs. ayırt etmeden zekât bütçesinden destek almaya hakları vardır.

Nitekim dört mezhebe göre, Allah yolunda cihad edenlere, ihtiyaçları olan silah, at, yiyecek, içecek ve yol masrafları zekât fonundan karşılanabilir. Şafiî mezhebine göre Allah yolunda cihad edenler zengin bile olsalar; yol, ikamet ve diğer masrafları bu fondan karşılanır. Giyim, silah, eşya ve diğer malzemelerini taşımak için gerekli vasıta bu fondan temin edilir. Mücâhede süresi içinde bakmakla yükümlü oldukları çocukları, ailesi ve yakınlarının nafakaları da zekât fonundan ödenir.

Eskiden cihadın kılıçla, kalkanla, silahla, atla yapıldığını; günümüzde ise medenî milletlere ve insanlara karşı maddî cihad yerine manevî cihadın ön plana çıktığını, bunun da kitapla, kalemle, yayınla, neşriyatla ve muhtelif beşerî ve sosyal faaliyetlerle yapıldığını nazara alan çağdaş âlimler, Müslümanlar yararına yapılan her türlü hayırlı faaliyetlerin zekât bütçesinden desteklenmeye hakkı bulunduğunu beyan ederler. Yusuf El-Kardavî cihadın sadece silahla ve kılıçla yapılmadığını; Peygamber Efendimiz’in (asm) “Sultana karşı hakkı konuşmayı” “en efdal cihad” olarak nitelediğini ve “dil ile cihadı” tavsiye buyurduğunu kaynakları ile gösterdikten

sonra, yeryüzünde Allah'ın adını yükseltmeyi amaçlayan, gençleri ve toplumu zararlı ve yıkıcı yayınlara karşı korumak, İslâm'ı, imanı ve iyi ahlâkı öğretmek ve teşvik etmek için kurulan her türlü İslâmî ve İmânî tebliğ merkezlerinin yaptıkları çalışmaların “cihad” manasından ayrı düşünölemeyeceğini; binaenaleyh böyle hizmet merkezlerinin Müslömanların zekâtlarından payının öncelikle bulunduğunu kaydeder.¹

Bedüzzaman Saîd Nursî Hazretleri ise, zekât çeşmesinin çorak topraklar hükmünde bulunan ve zarûrî derecede ihtiyaçlı olmadığı halde, sürekli âcizliğini ve fakîrliğini ileri sürerek hep dünyevî ihtiyaçlarını gündemde tutan “seele” (dilenci) grubunun tekelinden kurtarılmasını, bu çeşmeye güzel bir mecrâ ve havuz yapılmasını ve bu havuz ile milletin “kemâlât bahçesinin” sulanmasını önemle tavsiye etmiştir.² Bedüzzaman Hazretleri İslâm'ın gelişmesi ve Müslömanların gelişmiş milletler seviyesine yükselmesi için zekât gelirlerinin “millet menfaatine” harcanmasını tavsiye ediyor³; “Medresetü'z-Zehra”nın, yani Risâle-i Nur hizmetlerinin İslâmiyet'e ve insanlığa gösterdiği yüksek yararlılıkla, inananların zekâtları ile desteklenmeye hakkı bulunduğunu beyan ediyor.⁴

İslâm'ın gelişmesi, iman hakikatlerinin genişleyerek doğru biçimde benimsenmesi ve İslâm ahlâkının topluca yaşanması, Müslöman toplumların ve nihayet insanlığın topluca “menfaatine” bir cihad alanı olduğundan; bu maksatları güden hizmet birimlerinin her bir ihtiyacı için doğrudan ve aracı kullanmadan zekât verilebilir. Burada, zekâtın direkt olarak cihad alanına ve hizmet yerine sarf edilmesiyle temlik şartı yerine gelmiş oluyor. Mülk sahibi millettir. Bunun için bir talebenin veya kişinin şekilden ibaret bir tezgâhla aracılık etmesine hiç gerek yoktur.

Dipnotlar:

- 1- Kardavî, Ç.M. Fetvâlar, 1/388
- 2- Münâzarât, S. 64; Münâzarât, s. 81
- 3- Münâzarât, S. 64
- 4- Münâzarât, s. 81